

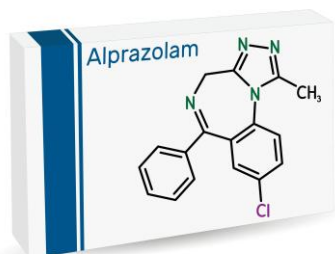
ประเด็น สังคม ฉบับที่ B 31	17 มิ.ย. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น สังคม	Alprazolam และทางลัดของความสิ้นหวัง : ปัญหาสะท้อนสังคมไทย	
ประเด็นสำคัญ	- รู้จักยาอัลปราโซแลม - เมื่อความเครียดกลายเป็นตลาดของยา - ช่องโหว่ในระบบควบคุมยา: ความล้มเหลวที่สังคมต้องยอมรับ	



“หมอแอร์” หรือแพทย์หญิงชื่อดังที่ถูกระบุว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสั่งจ่ายยาอัลปราโซแลม (Alprazolam) อย่างผิดกฎหมาย ได้กลายเป็นประเด็นร้อนที่สะท้อนปัญหาหลายชั้นในสังคมไทย ทั้งในด้านจริยธรรมวิชาชีพ ระบบควบคุมยา และสุขภาพจิตของประชาชน โดยเจ้าหน้าที่พบว่าการสั่งจ่ายยาในชื่อผู้ป่วยที่เสียชีวิตไปแล้ว และมีการจัดส่งยาผ่านระบบ “ไรเดอร์” โดยมีเงินหมุนเวียนในบัญชีกว่า 80 ล้านบาท และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีมูลค่ารวมสูงถึง 400 ล้านบาท การใช้วิชาชีพทางการแพทย์บังหน้าเพื่อแสวงหาผลประโยชน์เช่นนี้ นับเป็นการทำลายศรัทธาของประชาชนต่อระบบสาธารณสุขไทยอย่างรุนแรง

กรณีนี้ถือเป็นอุทาหรณ์ที่สะท้อนถึงความจำเป็นในการยกระดับความเข้มงวดในการกำกับดูแลคลินิกที่เกี่ยวข้องกับ โดยเฉพาะเมื่อมีความเชื่อมโยงกับบุคคลในวงการแพทย์ ซึ่งทำให้เรื่องนี้กลายเป็นประเด็นที่สังคมต้องจับตาอย่างใกล้ชิด เพราะไม่เพียงส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุข แต่ยังกัดกร่อนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อวิชาชีพแพทย์และกลไกรัฐ

รู้จักยาอัลปราโซแลม



อัลปราโซแลม (Alprazolam) หรือชื่อทางการค้า เช่น โซแลม (Zolam) หรือ ซาแน็กซ์ (Xanax) เป็นยาในกลุ่มเบนโซไดอาซีปีน (Benzodiazepine) เป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ซึ่งไม่อนุญาตให้จำหน่ายได้ในร้านขายยาทั่วไป ต้องได้รับการจ่ายยาโดยแพทย์เท่านั้น เนื่องจากมีฤทธิ์ต่อจิตและระบบประสาทส่วนกลางในสมอง

ในทางการแพทย์ใช้รักษาอาการในกลุ่มโรควิตกกังวล และตื่นตระหนก รวมไปถึงภาวะนอนไม่หลับ คลายกล้ามเนื้อ ภาวะซึมเศร้า

ยาอัลปราโซแลม เป็นสารประกอบที่ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่สามารถสังเกตได้ด้วยตาเปล่า เมื่อนำไปผสมในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้ผู้ที่ดื่มมีอาการง่วงซึม มึนงง สูญเสียการทรงตัวและสูญเสียความทรงจำ จึงมักจะถูกบางกลุ่มนำไปใช้เพื่อหวังผลในการล่องละเมิดทางเพศ หรือเพื่อก่ออาชญากรรมอื่น ทั้งนี้หากมีการใช้ ยาอัลปราโซแลมร่วมกับยาเสพติดชนิดอื่น ๆ หรือใช้ร่วมกับการดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้เสริมฤทธิ์การกดระบบประสาท กดการหายใจ และอาจเสียชีวิตได้

เมื่อความเครียดกลายเป็นตลาดของยา

จากข่าวการซื้อ ขายยาจำพวกออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท 2 และ 4 ในยุคปัจจุบัน สังคมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และวิถีชีวิต ส่งผลกระทบอย่างมากต่อประชาชน โดยเฉพาะด้านจิตใจและพฤติกรรม ปัญหาเชิงสังคมที่น่างวลอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะความเครียด ความวิตกกังวล และการนอนไม่หลับ ซึ่งเป็นภาวะที่คนไทยจำนวนมากเผชิญในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะจากแรงกดดันทาง



เศรษฐกิจ ภาระงาน หรือปัญหาส่วนตัว ยาอย่างอัลปราโซแลมจึงถูกมองเป็น “ทางลัด” ในการหลีกเลี่ยงจากภาวะเหล่านี้ แต่แทนที่ระบบสุขภาพจิตจะเข้ามาช่วยเยียวยาอย่างจริงจัง กลับกลายเป็นว่ายาที่มีฤทธิ์แรงกลายเป็น “เครื่องมือ” ที่ถูกใช้อย่างผิดวัตถุประสงค์ โดยขาดการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

ช่องโหว่ในระบบควบคุมยา: ความล้มเหลวที่สังคมต้องยอมรับ

ระบบซื้อขายยาของประเทศไทยยังมีช่องโหว่หลายประการ โดยเฉพาะในด้านการควบคุมการจำหน่ายยาอย่างเข้มงวด ยาหลายชนิดที่ควรจะต้องได้รับการสั่งจ่ายจากแพทย์กลับสามารถหาซื้อได้ง่ายผ่านร้านขายยาทั่วไป หรือแม้แต่ช่องทางออนไลน์ ปัญหานี้สะท้อนถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ยังขาดความเข้มแข็ง และระบบติดตามตรวจสอบที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ

ผลกระทบของช่องโหว่ดังกล่าวไม่ได้จำกัดเพียงแค่การเข้าถึงยาที่ไม่ปลอดภัย แต่ยังเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดพฤติกรรมการใช้ยาอย่างผิดวิธี เช่น การใช้ยานอนหลับ ยาคลายเครียด หรือยาเสพติดในคราวของยารักษาโรค โดยไม่มีคำแนะนำทางการแพทย์ ซึ่งส่งผลกระทบระยะยาวต่อสุขภาพของผู้ใช้ และอาจนำไปสู่การเสพติดหรือปัญหาสุขภาพจิตที่รุนแรงขึ้น

การใช้ยาอย่างผิดจุดหมาย

ในบริบทของสังคมที่มีความวุ่นวายและการแข่งขันสูง การใช้ยาอย่างผิดจุดหมายเริ่มกลายเป็น “ทางลัด” สำหรับบางกลุ่ม เช่น การใช้ยากลุ่มแอมเฟตามีนเพื่อเพิ่มสมาธิ ยาคลายเครียดเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะวิตกกังวล หรือ

แม้แต่ยาเสพติดสังเคราะห์เพื่อสร้างความสุขชั่วคราว พฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนถึงความสิ้นหวังทางจิตใจ และช่องว่างของระบบสวัสดิการทางสุขภาพจิตที่ไม่สามารถตอบสนองได้อย่างเพียงพอ

การใช้ยาเพื่อปรับอารมณ์หรือความรู้สึกโดยไม่มีเหตุผลทางการแพทย์นั้น ไม่เพียงแต่เป็นปัญหาส่วนบุคคล แต่ยังสร้างภาระให้กับระบบสาธารณสุข และอาจนำไปสู่ปัญหาทางอาชญากรรมและสังคมในระยะยาว การสร้างความตระหนักรู้ในระดับสาธารณะ การให้การศึกษาเรื่องการใช้ยาอย่างเหมาะสม และการส่งเสริมการดูแลสุขภาพจิต จึงเป็นแนวทางที่ควรได้รับการผลักดันอย่างจริงจัง

สัญญาณเตือนภัยสำหรับสังคมและระบบสาธารณสุข

คดีนี้ไม่ได้เป็นเพียงอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเท่านั้น แต่ยังเผยให้เห็นปัญหาหลักในโครงสร้างของสังคมไทย ที่ขาดกลไกตรวจสอบภายในวิชาชีพ นอกจากนี้ระบบราชการที่ยังตามไม่ทันกลไกในยุคใหม่ นี่จึงเป็นสัญญาณเตือนให้เราตระหนักว่า ปัญหาทางจิตใจของประชาชนคือเรื่องจริง และหากรัฐละเลย ย่อมเกิดการพังพา "ทางลัด" ที่อาจกลายเป็นภัยร้ายในระยะยาว

คดีหมอแอร์ ที่เกิดขึ้นตอกย้ำให้เห็นถึง ช่องโหว่ในการควบคุมการเข้าถึงยาควบคุม ซึ่งหาก Alprazolam หรือยาอันตรายอื่นๆ สามารถเล็ดลอดเข้าสู่ตลาดมืดได้ ก็จะไปสู่การใช้ยาผิดวัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้ใช้ ไปจนถึงการถูกนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรม เช่น การมอมยาหรือล่อลวงละเมิดทางเพศ ได้โดยง่าย

นอกจากนี้ การที่บุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งควรเป็นผู้ดูแลสุขภาพของประชาชน กลับมาเป็นผู้กระทำ ความผิดเสียเอง โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการสร้างเครือข่ายผิดกฎหมายนั้น ได้บั่นทอนความเชื่อมั่นในวิชาชีพ แพทย์และระบบสาธารณสุขอย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแอบอ้างชื่อผู้เสียชีวิตเพื่อสั่งเบิกยาจำนวนมาก ยิ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ และความซับซ้อนของกลไกที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เลวร้ายและละเมิดศีลธรรมอย่างร้ายแรง

อย่างไรก็ตาม การทำงานเชิงรุกของ อย. และ ปส. ในการสืบสวนและจับกุม รวมถึงการที่โรงพยาบาล ดำรวจ กระทรวงสาธารณสุข และแพทยสภา แสดงท่าทีในการดำเนินคดีอย่างเด็ดขาด ถือเป็นสิ่งสำคัญในการ รักษาธรรมาภิบาลและความถูกต้องของระบบ และส่งสัญญาณเตือนไปยังผู้กระทำผิดรายอื่นๆ ว่าการกระทำที่ผิดกฎหมายจะไม่สามารถซ่อนเร้นได้ตลอดไป

คดีหมอแอร์จึงไม่ใช่แค่การจับกุมผู้กระทำผิดรายบุคคล แต่เป็นภาพสะท้อนของปัญหาเชิงโครงสร้าง ทั้งด้านการควบคุมยาและการทุจริตในวงการแพทย์ ซึ่งทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันเพื่อป้องกันและแก้ไข

พ.อ.หญิง ฌัก ภัคคะกรณ์
อจ.ทก.สมย.วทป.

อ้างอิง

1. <https://thestandard.co/doctor-air-illegal-sedative-trafficking-400-million/>
2. <https://empowerliving.doctor.or.th/case/418>
3. <https://www.bbc.com/thai/international-51033157>
4. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/353073>